

Majandusanalüüsi ja rahanduse instituut

Instituudi 2024. aasta teadus- ja arendustegevuse ülevaade

Instituudi 2024. aasta kuni 3 kõige olulisemat edulugu

Merike Kukk ja Tairi Rõõm pälvisid 2024. Mihhail Bronšteini nimelise majandusteaduste preemia.

10 000 euro suuruse preemia oluliste ja juba rakendust leidnud majandusteaduslike saavutuste eest pälvisid Merike Kukk, Jaanika Meriküll ja Tairi Rõõm artiklite seeria „Leibkonnasisene varade jaotus ja varaline ebavõrdsus“ eest

Ajavahemikul 2021–2023 ilmunud neljast teadusartiklist koosnev sari keskendub leibkondade varalise ebavõrdsuse hindamisele. Uuringud on andnud juurde olulisi teadmisi varalise ebavõrdsuse kohta Eestis ja Euroopa Liidus. Lisaks pakkusid autorid selle teema uurimiseks uusi lähenemisviise ja meetodeid. Üks sarja kuuluv teadusartikkel näitab, et küsitlusandmetes on ebavõrdsus võrreldes registriandmetega üldjuhul alahinnatud ning ebavõrdsuse analüüsimisel on oluline kasutada meetodikaid, mis võtavad seda arvesse.

<https://www.akadeemia.ee/tanavused-mihhail-bronsteini-nimelised-majandusteaduste-preemiad-said-neli-teadlast/>

Euroopa Komisjoni poolt Horizon 2020 raames rahastatud projekti "Individual Behaviour and Economic Performance" (IBEP, juht Aaro Hazak) tunnustati Euroopa Komisjoni poolt teadusrahastuse eduloona

Projektis IBEP (Individual Behaviour and Economic Performance), mida juhtis Tallinna Tehnikaülikool Eestis ja milles osalesid partnerid Tel Avivi Ülikoolist Iisraelis ning Soome Aalto Ülikoolist ja Helsingi Ülikoolist, kasutati ainulaadset interdistsiplinaarset lähenemist, et uurida seoseid inimeste vaimse seisundi ja nende finantsotsuste vahel.

Augustis 2023 lõpetatud projekt andis väärtuslikke tõendeid selle kohta, kuidas vaimne tervis võib kujundada majanduslikke tulemusi. Üks projekti olulisemaid järeldusi keskendub erinevate psühhiaatriliste tunnustega inimeste vahelistele majanduslikele otsustele. Avastus rõhutab nende erinevustega tegelemiseks kohandatud poliitika ja tavade tähtsust.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/exploring-relationship-between-mental-health-and-financial-decisions>

Edukas rahastuse taotlus: Finantspädevuste ja rahatarkuse arendamise kompetentsikeskus

TalTechi poolt juhitud finantspädevuse tõstmise arendamise projekti eesmärgiks on pakkuda koostöös erinevate institutsioonide ning teadlastega tellijale vajaliku teadusliku ekspertrühma olemasolu lahendamaks projekti käigus erinevaid finantskirjaoskuse tõstmisega seotud probleeme ja teostamiseks mõõtmisi ning eksperimente. Projekti käigus teostatakse lähteülesandes kirjeldatud analüüs, vastatakse uurimisküsimustele ning pakutakse täiendavalt välja omapoolseid tegevusi ning meetmeid, mis aitaks kaasa rahatarkuse edendamisele. Projektis osalevad teadlased TalTechist, Tartu Ülikoolist, Tallinna Ülikoolist, Estonian Business Schoolist, Ettevõtluskõrgkoolist Mainor ning välise partneritena teadlased Aalto Ülikoolist (Soome), Trieri Ülikoolist (Saksamaa) ning Otto Beisheim School of Management (Saksamaa).

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/exploring-relationship-between-mental-health-and-financial-decisions>

TA valdkonna väljakutsed 2025. aastaks

Rakendusliku mikroökoonoomika professori palkamine.

Vähemalt kaks edukat doktoritöö kaitsmist.

Edukas kodumaiste ja rahvusvaheliste projektide taotlemine.

Ettevõtlusprojektide (sh rakendusuringute) suurem teostamine.

TA valdkonna 2024. aasta väljakutsed ja nende tulemused

Väljakutse

Nii rahvusvaheliste kui kodumaiste teadusprojektide edukas taotlemine.

Ettevõtlusprojektide suurem teostamine.

Uue rahanduse professori palkamine.

Vähemalt kaks edukat doktoritöö kaitsmist.

Täitmine/tulemused

Edukas suur Eesti teadusprojektitaotlus (rahastaja Rahandusministeerium). Üks uurimisrühm osales Horizon Europe taotlusvoorus partnerina, kuid kahjuks jäi taotlus (DEWOTION) ühe punktiga alla lävendi ning ei osutunud rahastatuks. Üks edukas doktoritöö kaitsmine (Artjom Saia).

Olulisemad soetatud seadmed

Koondhinnang instituudis kasutusel oleva taristu seisundi kohta

Selgitus instituudis kasutusel oleva taristu seisundi kohta

1 Ettevõtete tootlikkus, investeeringud ja konkurentsivõime eksportturgudel

Uurimisrühma juht

Kadri Männasoo, täisprofessor tenuuris, kadri.mannasoo@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Kadri Männasoo, Doktor, täisprofessor tenuuris
Juan Carlos Cuestas Olivares, Doktor, külalisprofessor
Simona Ferraro, Doktor, vanemlektor
Heili Hein, Magister, doktorant-nooremteadur
Kaido Kepp, Magister, lektor
Kaja Lutsoja, Teadusmagister, lektor
Jelena Matina, Magister, lektor
Katriin Pakkas, Magister, doktorant
Kirsti Rumma, Doktor, vanemlektor
Artjom Saia, Magister, doktorant
Tõnn Talpsepp, Doktor, kaasprofessor
Helery Tasane, Magister, doktorant-nooremteadur
Miina Hõbenael, Magister, doktorant-nooremteadur

Võtmesõnad

Eesti keeles

tootlikkus; innovatsioon; teadus- ja arendustegevus; investeeringud; eksport; digitaalne majandus

Inglise keeles

productivity; innovation; R&D; investments; export; digital economy

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Uurimissuund tegeleb võrdlevate regionaalsete ja mikrotasandi uuringutega. Uurimiskeskmeks on tootlikkus, inimkapital, innovatsioon, investeeringud ja konkurentsivõime eksportturgudel. Teadustöö eesmärgiks on selgitada, millised tegurid toetavad ning millised takistused pidurdavad tootlikkust tõstvaid investeeringuid uutesse tehnoloogiatesse ja tootmisprotsessidesse, inimkapitali, teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni. Ühe uurimissuuna uuritakse regionaalse konvergentsi teemasid kaasates uurimisraamistikku ruumilisi aspekte ja institutsionaalseid tegureid. Eesmärgiks on saada uusi teadmisi digitaalse innovatsiooni ja digitaalsete lahenduste kasutuselevõtu mõju kohta tootlikkuse kasvule ja majanduslikule heaolule. Uurimisvaldkond toetab poliitikameetmete väljatöötamist riigi stabiilse ja pikaajalise majanduskasvu huvides rakendades nüüdisaegseid tõendus põhiseid kvantitatiivseid mudeleid ja ökonomeetrilisi hinnanguid uurimaks erinevate nii majanduskeskkonnast kui ettevõtete ja indiviidide otsustustest ning stiimulitest tulenevate tegurite mõju tootlikkusele, innovatsioonile ja ekspordivõimele

Rühma ülevaade inglise keeles

The line of research pursues micro-level or regional comparative empirical studies. The main research focuses relate to capital and labour productivity, human capital, innovation, investments and competitiveness for explaining the economic growth in small, open and export-oriented economies. The aim is to investigate the drivers and obstacles of productivity enhancing investments into adoption of new technologies and production processes, human capital accumulation, R&D and innovation. One line of investigation seeks for a better understanding on regional convergence issues while integrating the spatial aspects and institutional factors into the research framework. The research aims at new evidence on digital innovation and digital empowerment and on their effect on productivity growth and economic welfare. The research employs contemporary quantitative economic research techniques and econometric estimations and contributes to policy making while providing evidence based policy implications with respect to the macro- and business-environmental factors and individuals' and companies' decisions and incentives that have an effect on productivity, innovation and export competitiveness.

Viimaste aastate olulisemad projektid:

VEU22057 Tekstilised, funktsionaalsed ja muud kõrge dimensionaalsusega andmed ökonomeetrias: Uued mudelid, meetodid ja rakendused 2022 - 2026

<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/946e56fb-3f82-4a49-bb73-457160d93779>

LMEAE22102 Rahatarkuse õpiväljundid vanuseastmete kaupa Rahandusministeeriumile 2022 - 2023 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/9dc02aee-961b-46cf-b22f-f70c0b21e59f>

RAM-KOS3 Finantspädevuste ja rahatarkuse arendamise kompetentsikeskus 2024 - 2027 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/ed152712-ee75-450a-97c8-6a3b6af6b453>

LMMAE24058 Kliimaaesmärkide saavutamiseks vajalike olulisimate turbasektori lisameetmete makro- ja sotsiaalmajanduslike mõjude hindamine Kliimaministeeriumile 2024 - 2024 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/5bb859e9-9626-4896-8e22-9147619494c7>

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Männasoo, Kadri; Höbenaël, Miina; Ridala, Svetlana (2024). Language skills and unemployment: Post-Soviet bilingualism in Latvia. *Post-Communist Economies*, 36 (2), 222–261. DOI: 10.1080/14631377.2023.2263215. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/2252e378-e9d9-4b2c-9955-9e5a0fa3cb31>

Cuestas, Juan Carlos; Monfort, Mercedes; Ordóñez, Javier (2024). Have real exchange rates and competitiveness in Central and Eastern Europe fundamentally changed? *International Review of Economics & Finance*, 89 (A), 618–628. DOI: 10.1016/j.iref.2023.07.072. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/42a24c5c-0b47-4c30-b186-46ce1c723414>

Cuestas, Juan Carlos; Monfort, Mercedes; Ordóñez, Javier (2024). Gas price shocks, the current account, and the real exchange rate: an empirical analysis for the EU. *Finance Research Letters*, 60, #104840. DOI: 10.1016/j.frl.2023.104840. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/ef304714-8545-4615-8ec2-9e97ac3a4b01>

Agasisti, Tommaso; Ferraro, Simona (2024). Measuring the efficiency of private schools: conceptual issues and empirical evidence. In: Privatization in and of Education. (61–84). Oxford University Press. DOI: 10.1093/oso/9780197673508.003.0004.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/7dd8015a-57f4-4b4a-8a30-d3e31e96db53>

Männasoo, Kadri; Pareliussen, Jon Kristian; Saia, Artjom (2023). Digital capacity and employment outcomes: Microdata evidence from pre- and post-COVID-19 Europe. Telematics and Informatics, 83, #102024. DOI: 10.1016/j.tele.2023.102024.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/4f9eb799-a575-466d-abad-aef54d656975>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

2024. aastal avaldas uurimisrühm teadusartikleid Scopuse/WoS-i indeksiga kõrgetasemelistes ajakirjades, sealhulgas Scopus Q1 ning 10% kõrgeima tsiteeritavusega ajakirjades. Üks uurimisrühma liige on samuti avaldanud peatüki maailma juhtiva akadeemilise kirjastuse toimetatud kogumikus. Uurimisrühm osales Horizon Europe taotlusvoorus partnerina, kuid kahjuks jäi taotlus (DEWOTION) ühe punktiga alla lävendi ning ei osutunud rahastatuks.

Uurimisrühma poolt avaldatud teadustöö pakub uut arusaama sotsiaal-, majandus- ja haridusalastes küsimustes. Männasoo, Höbenael ja Ridala (2024) uuring leidis, et keeleoskus, ja eriti inglise keele oskus, on seotud kõrgema tööhõivega nooremaealiste meeste jaoks Lätis. Nii läbi kui inglise keele oskuse läbi tekkivad tööturueelised on seejuures kõrgemad pigem vene keelt emakeelena rääkijate kui lätlaste jaoks. Cuestase jt. (2024) uuring näitas, et majanduslanguses tingitud struktuursed muutused reaalses vahetuskursis peegeldavad kapitali sissevooluga kaasnevaid konkurentsieeliseid Kesk- ja Ida-Euroopa riikides ning, et neid muutuseid mõjutavad nii pakkumise kui nõudluse poolsed tegurid. Teine uuring näitas, et gaasihinna šokid EL28 riikides avaldavad lühiajalist, asümmeetrilist mõju reaalsele vahetuskursile ja maksebilansi jooksevkontole. Agasisti ja Ferraro (2024) uuring tõi välja, et erakoolide efektiivsus on kõrgem kui avalikel koolidel ning see tulemus rõhutab koolide tulemuslikkuse süstemaatilise hindamise vajadust. Männasoo, Pareliussen ja Saia (2023) uuring näitas, et lairibaühendus, digioskused ja haridus parandavad tööhõive tulemusi, kusjuures COVID-19 suurendas põhioskuste ja kõrghariduse väärtust tööturul. Löfstrom, Poom-Valickise ja Rumma (2024) uuring näitab kuidas Eesti õpetajate töörahulolu korreleerub õpilasele keskenduvate uskumuste ja emotsionaalsete metafooridega ning seda millisel moel õpetaja tunnetatud roll haakub seostega uskumuste, emotsioonide ja professionaalse rahulolu vahel.

Inglise keeles

In 2024, the research group published scientific articles in Scopus/WoS indexed highly ranked journals, some belonging to Scopus Q1 and top 10% highest cited journals. One research member has also published a chapter in an edited volume of a world-leading academic publishing house. Research group also participated

in a Horizon Europe application (DEWOTION) as a partner, but unfortunately the application missed the threshold with a single grade point and was not funded.

The published studies have produced diverse insights across social, economic, and educational domains. The study by Männasoo, Höbenael and Ridala (2024) has found that language skills, especially English, are associated with positive employment outcomes for Latvian young men. Furthermore, the benefits of language skills are more in favour of native Russian rather than Latvian speakers. The first study by Cuestas et al. (2024) demonstrated that structural breaks in real exchange rates in Central and Eastern Europe, caused by the great recession, reveal competitiveness gains from capital inflows influenced by supply and demand factors. The second study has shown that gas price shocks in EU28 countries have short-lived and asymmetrical effects on real exchange rates and current accounts. The study by Agasisti and Ferraro (2024) demonstrated that private schools are found to be more efficient than public ones, emphasizing the importance of assessing school performance systematically. The study of Männasoo, Pareliussen, and Saia (2023) shows that broadband access, digital skills, and education enhance employment outcomes, with COVID-19 amplifying the value of basic digital skills and tertiary education. Lastly, the study of Lõfstrom, Poom-Valickis, and Rumma (2024) shows how Estonian teachers' job satisfaction correlates with student-centred beliefs and the affective metaphors they associate with their role, underlining the interplay of beliefs, emotions, and professional contentment.

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

Uurimisrühma teadustöö on andnud panuse poliitikakujundusse nii Eestis kui kaugemal tõukudes otseselt majanduspoliitika aktuaalsetest ja tulevikku vaatavatest probleemides. Uurimisrühma tööturu ja tootlikkuse teemalised uuringud on leidnud laialdast kõlapinda Riigikogu majanduskomisjoni poolt novembris 2023. aastal ellu kutsutud konkurentsivõime ekspertkogu aruteludes, ettekannetes ja raportis. 12. aprillil 2024 kohtus uurimisrühma juht Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) delegatsiooniga Eesti Pangas, et arutada Eesti konkurentsivõime tugevdamist. Konkurentsivõime analüüsi tulemusi on arutatud Riigikogu saalis olulise tähtsusega riikliku küsimusena 16. mail 2024, laiemale avalikkusele on neid tutvustatud 25. juunil toimunud Riigikogu kantselei pressikonverentsil ning 25. septembril 2024 Riigikogu konkurentsivõime teemalisel konverentsil. Konkurentsivõime ekspertkogu järgnevaid tegevusi arutati 9. detsembril 2024 toimunud Riigikogu majanduskomisjoni istungil, kus osales Kadri Männasoo. Jätkunud on ka kõrghariduse rahastamise teemaline uurimistöö, mille

raames on osaletud erinevatel institutsioonide ülestel aruteludel , sealhulgas 26.04.2024 Tartu Ülikoolis toimunud mõttevahetuses "Kõrghariduse pikk plaan". Uurimisrühmas on olulisel kohal ka investeerimise ja rahatarkuse valdkonna uuringud ja meediakajastused, mis on tõstnud ühiskonna teadlikkust investeerimise olulisusest, võimalustest, aga ka riskidest.

Inglise keeles

The research outcomes of the group have contributed to policymaking both in Estonia and beyond, directly addressing current and forward-looking economic policy issues. The group's research on the labor market and productivity have received widespread attention in discussions, presentations, and reports of the competitiveness expert committee established by the Estonian Parliament in November 2023. On April 12, 2024, the head of the research group met with the International Monetary Fund (IMF) delegation at Eesti Pank to discuss strengthening Estonia's competitiveness. The outcomes of the competitiveness analysis were discussed in the Riigikogu as a matter of significant national importance on May 16, 2024, presented to the wider public at a press conference held by the Riigikogu Chancellery on June 25, and at the Riigikogu's competitiveness conference on September 25, 2024. Research on the funding of higher education continued, with participation in various inter-institutional discussions including "The Long Plan of Higher Education" at the University of Tartu on April 26, 2024. The research group also focuses on studies and media coverage in the fields of investment and financial literacy, which have raised public awareness about the importance, opportunities, and risks of investing.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

Tellimustööna on uurimisrühma panusel valminud erinevad kvantitatiivsed uuringud, samuti on uurimisrühm pakkunud aktuaalsete majandusteemade raames kõrgetasemelist ekspertiisi. Mitmete projektide puhul on koostööd tehtud teiste uurimisrühmadega ja ekspertidega ülikooli sees ja väljaspool. Aastatel 2019-2020 hindas uurimistiim Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020 ettevõtlus- ja innovatsioonitoetuste tulemuslikkust vastutades uuringuaruande ökonomeetrilise metodoloogia ja kvantitatiivsete hindamistulemuste eest. 2021-2022 panustas uurimisrühm Arenguseire Keskuse tellimisel ellu kutsutud uuringusse „Kõrghariduse rahastusmudelid ja nende tulevikukindlus“, millele järgnes elav poliitiline arutelu ja reaalsuseks saanud kõrgharidust toetavad otsused (vt uuringuaruanne

[<https://data.taltech.ee/records/rsmdg-rkn83>], RiTo artikkel
[<https://rito.riigikogu.ee/wordpress/wp-content/uploads/2022/12/Fookus-Ma%CC%88nnasoo.pdf>]).
2019-2021 osaleti partnerina RiTA projektis "Kliimamuutuste leevendamine läbi CCS ja CCU tehnoloogiate". 2020-2021 nõustas töörühm Maa-ameti korralise maa hindamise tiimi hindamismeetodika küsimustes. 2022-2024. aastal on uurimisrühm aidanud kaasa Tööandjate Keskliidu poolt loodava innovatsiooni ökosüsteemi mudeli arendamisele, osaledes ekspordina vastavasisulistel aruteludel.

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostöök

Uurimisgrupi liikmed on empiirilise majandusteaduse eksperdid, kes publitseerivad regulaarselt rahvusvaheliselt tunnustatud teadusväljaannetes ning kellel on koostöökogemus rahvusvahelistest, kõrgetasemelistest Horizon2020, EEA grants või COST teadus- või teaduskoostöö projektidest, ning rakendusliku teadus- arendustegevuse koostöö pagas erinevatest kodumaistest ja rahvusvahelistest projektidest. Uurimistiim pakub analüütilist kompetentsi eeskätt rohe- ja digipöördega ning muude innovatsioonidega või poliitikakujundamisega seotud majandusküsimustes. Uurimisgrupp rakendab kvantitatiivseid, tõendus põhiseid lähenemisi ning kaasaegseid ökonomeetrilisi meetodeid, mis kasutavad reaalseid andmeid (sh Euroopa riikide võrdlevad mikroandmed või Eesti registrite mikroandmed) või simuleeritud andmeid.

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Uurimisrühm otsib võimalusi koostöök avaliku sektori ja ettevõtetega erinevatel reaalsel andmetel põhinevate tõendus põhiste uuringute, aga ka simulatsioonuuringute raames. Uurimisrühma rakendatavad meetodid, erinevatel majanduslikel eeldustel ning eelarvepiirangutel, võimaldavad anda vastuseid ja otsida lahendusi paljudele nii ärilistele kui avalikus sektoris tõusetuvatele küsimustele ja probleemidele. Näiteks saab uurimisrühm pakkuda:

* tõendus põhiseid mõjuhindanguid nii avaliku sektori poolt ellu kutsutud meetmete tulemuslikkuse hindamiseks kui ka erasektori äritegevuses rakendatud muudatuste ja uute ärilise lahenduste mõju hindamiseks ning vastavate äriliste või poliitikasoovituste tegemiseks.

* Kliendibaasi või meetme/rakenduse kasutajabaasi uuringud – klientide lojaalsus ja kasumlikkus ning neid mõjutavate tegurite väljatoomine – varjatud põhjuste ja mustrite leidmine kliendikäitumises. Kliendigruppide vaheliste erinevuste dekomponeerimine tuues välja milline osa kliendikäitumisest on seotud objektiivsete (mitte muudetavate) kliendi karakteristikutega ning milline osa on seotud kliendi käitumisega (mida on võimalik mõjutada).

* Simulatsioonuuringud ettevõtete või avaliku sektori eesmärkide ja tulevikku suunatud otsuste modelleerimiseks erinevate piirangute ja eelduste tingimustes vajaduseta koguda ja rakendada mahukaid andmestikke. Näiteks on uurimisrühm simulatsioonanalüüsi teel leidnud lahendusi optimaalsele kõrghariduse riikliku finantseerimise määrale, mis arvestab nii kõrghariduse omandaja erahuvi kui riigi ja avalikkuse huvi.

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 4. Innovaatilised ettevõtted ja tulevikku vaatav riigivalitsemine
-

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuaali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCSi klassifikaatori alusel.

Frascati Manuaali teadusvaldkonnad:

5.2 Majandusteadus ja ärimine

CERCSi teaduserialad:

S180 Majandus, ökonomeetrika, majandusteooria, majanduslikud süsteemid, majanduspoliitika

S183 Majanduslik süklid

S184 Majanduslik planeerimine

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kollektsioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

Seisundi selgitus:

Uurimisrühm kasutab oma töös litsentseeritud eriala tarkvara STATA ja MATLAB empiiriliseks analüüsiks ning simulatsioonarvutusteks.

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal

Koostöös Soome Majandusteaduse Seltsiga (Finnish Economic Association) ühise aastakonverentsi korraldamine TalTechis 6-7.veebruar 2025. In English – Taloustieteellinen Yhdistys [<https://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/kt-paivat/in-english/>]. Sõlmitud on vastastikuse koostöö leping Memorandum of Understanding.

Eurostat esindaja TalTech'is

AcademiaNet rahvusvaheliselt tunnustatud naisteadlaste ühenduse liige

Baltic Economic Association (BEA) aastakonverentside teaduskomitees osalemine

Fulbright Program hindamiseksperit (Poolas)

Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit Välispartnerid:

- Finnish Economic Association
- OECD Economics Department
- Baltic Economic Association

Eesti partnerid:

- Eesti Pank, rahapoliitika ja majandusuuringute osakond
- Tartu Ülikool, majandusteaduskond
- Riigikogu Arenguseire Keskus

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

Uurimisrühma liikmed on võtnud meedias sõna päevakajalistel majandus- ja poliitikateemadel. Näiteks konkurentsivõime ekspertkogu töö raames on uurimisrühma juht võtnud sõna pressikonverentsil (25. juuni 2024) ning teenud ettekande Riigikogus toimunud konverentsil 25. septembril 2024. Tõnn Talpsepp on kommenteerinud investeerimise ja rahatarkuse teemasid nii suulises kui kirjutavas meedias. Heili Hein osales maksude teemalises debatis rahandusminister Jürgen Ligi'ga. Kadri Männasoo ja Heili Hein on võtnud sõna TalTech taskuhäälingu saates Majandusmikker teemal "Kuidas targemini töötada?".

Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal
Riiklikud:

2023. aastal uurimisrühmas doktoritöö kaitsnud Helery Tasane pälvis Eesti Panga
2024. aasta teadustöö preemia.

Rahvusvahelised:

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes
Riigikogu majanduskomisjoni poolt kokku kutsutud Eesti konkurentsivõime
ekspertkogus osalemine koostöös Arenguseire Keskuse, Eesti Panga ja Tartu
Ülikooliga.

Töövõtjate Keskliidu, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse ning Majandus ja
Kommunikatsiooniministeeriumi koostöös elluviidava „Innovatsioonitrep
[<https://www.innotrepp.ee/>]“, Eesti ettevõtete innovatsiooni-võimekuse
ökosüsteemi loomise ekspertkogus osalemine.

2020-2021 peaministri kokku kutsutud COVID-19 majanduskriisi ekspertide kogu

Uurimisrühma veebilehe aadress

Eesti keeles

Inglise keeles

2 Majanduslik tulemuslikkus: integratsioon, valitsemine ja poliitika

Uurimisrühma juht

Karsten Staehr, täisprofessor teneuris, karsten.staehr@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Karsten Staehr, Doktor, täisprofessor teneuris

Natalia Levenko, Doktor, vanemlektor

Katri Urke, Magister, doktorant

Gerda Kirpson, Magister, tööstusdoktorant

Ann Merit Toiger, Magister, Doktorant-üliõpilane

Alice Mikk, magister, külalisteadur

Võtmesõnad

Eesti keeles

makroökonoomika; rahvusvaheline integratsioon; rahvusvaheline rahandus; rahvamajandus; majanduse valitsemine

Inglise keeles

macroeconomics; international integration; international finance; public economics; economic governance

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Uurimisrühm keskendub tänapäevaste poliitiliste probleemide uurimisele ja püüab tuvastada ühiskondlikult olulisi makro- ja mikroökonoomilisi seoseid. Peamisteks uurimisvaldkondadeks on makroökonoomiline dünaamika, monetaarökonoomika, ootuste kujunemine, riigirahandus, fiskaalne jätkusuutlikkus, maksudest kõrvalehoidumine ja finantsstabiilsus. Suurem osa uurimustest on orienteeritud majanduspoliitikale, eesmärgiga töötada välja poliitilisi meetmeid majandusliku tulemuslikkuse parandamiseks.

Uurimisrühma liikmete uurimistööd on peamiselt empiirilised, kuid baseeruvad alati majandusteoorial. Uurimustes kasutatakse reeglina kaasaegset ökonomeetrilist metoodikat ja avalikke või mitteavalikke andmebaase.

Uurimisrühma doktorikraadiga liikmed töötavad individuaalselt, koos uurimisrühma teiste liikmetega või uurimisrühma mittekuuluvate teadlastega. Uurimisrühma üheks prioriteediks on doktorantide juhendamine. Doktorandid töötavad iseseisvalt oma uurimisprojektide kallal, kuid teevad erinevate projektide raames ka koostööd uurimisrühma kogenumate akadeemiliste liikmetega.

Rühma ülevaade inglise keeles

The research group focuses on contemporary policy challenges and seeks to uncover macroeconomic and microeconomic relationships of societal importance. Key areas of research include macroeconomic dynamics, monetary economics, expectations formation, public finances, fiscal sustainability, tax evasion and financial stability. The research is typically policy-oriented and aims to devise measures to improve economic performance.

The research of the group members is mainly empirical but always grounded in economic theory. The research typically uses contemporary econometric methodologies using data from public or proprietary sources.

The group members with a doctoral degree work individually, together with other members of the group, or with researchers outside the group. The research group prioritises the supervision of doctoral candidates. The doctoral candidates work independently on their research projects, but they also cooperate with senior academic members of the research group.

Viimaste aastate olulisemad projektid:

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Kirpson, Gerda; Staehr, Karsten (2024). Do Individuals Expect the Phillips Curve? Evidence from the European Consumer Expectations Survey. *Economics Letters*, 234, #111430. DOI: 10.1016/j.econlet.2023.111430. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/32ae47dc-3ea4-4ab7-a710-d6c90cd10974>

Kirpson, Gerda; Randveer, Martti; Reigl, Nicolas; Staehr, Karsten; Uusküla, Lenno (2024). Macroeconomic News and Sovereign Interest Rate Spreads before and during Quantitative Easing. *Applied Economics*, 56 (56), 7487–7500. DOI: 10.1080/00036846.2023.2287556. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/421653e1-e7e3-4594-9ab9-a08242229039>

Staehr, Karsten; Tkačevs, Olegs; Urke, Katri (2024). Fiscal Performance under Inflation and Inflation Surprises: Evidence from Fiscal Reaction Functions for the Euro Area. *Review of World Economics*, 160 (4), 1477–1504. DOI: 10.1007/s10290-024-00536-6. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/4af322ad-0bf2-48c1-b9b8-aad3d052e534>

Kukk, Merike; Levenko, Natalia (2024). Interest rate spreads: Different stories for different types of loan. *Research in International Business and Finance*, 72 (A), 102524. DOI: 10.1016/j.ribaf.2024.102524. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/22141a77-7b12-449e-bd91-bfba23d6adbe>

Kukk, M.; Levenko, N. (2024). Measuring the effects of borrower-based policies on new housing loans. *Economic Analysis and Policy*, 82, 666–684. DOI: 10.1016/j.eap.2024.04.011. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/8c38eb1d-2dbb-4c6c-a4a9-ea0d7f359699>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

Rühma liikmed töötasid 2024. aastal mitme projektiga, milles uuriti poliitika, reguleerimise ja välisarengu mõju majandusele. Üks uurimisvaldkond keskendus euroala inflatsiooni mõjutavatele teguritele ning leiti, et nõudlusšokid on olnud aja jooksul väga olulised. Ühes uuringus uuriti sissetulekute pikaajalist ühtlustamist postkommunistlikes riikides ja jõuti järeldusele, et ühtlustamine on olnud väga aeglane, välja arvatud ELi riikides. Ühes käimasolevas uuringus uuritakse makromajanduslike ja fiskaalšokkide mõju Euroopa riikide võlgade arengule. Ühes lõpetatud uuringus hinnati pangalaenude reguleerimise mõju eluasemelaenudele Eestis ja leiti selge negatiivne seos reguleerimise ja laenumahtude vahel. Ühes käimasolevas uuringus vaadeldakse Euroopa eluasemeturgude ühtlustamismustreid. Töörühma liikmetel on töös mitu artiklit, mis tulenevad loetletud uuringutest. Teised uuringud on pooleli 2025. aastal, kuid need viivad kahtlemata publikatsioonideni hästi kirjeldatud akadeemilistes ajakirjades.

Inglise keeles

The members of the group worked in 2024 on several projects that investigated the impact of policies, regulation and external developments on economic performance. One study area focused on the drivers of inflation in the euro area, and it was found that demand shocks have been very important over time. One study tested for long-term income convergence in the post-communist countries and concluded that the convergence is very slow except in the EU countries. An on-going study investigates the effect of macroeconomic and fiscal shocks on debt trajectories in European countries. One finalised study estimated the impact of regulation of bank lending on housing loans in Estonia and found a clear negative relationship between regulation and lending volumes. One on-going study considers convergence patterns in the European housing markets. The members of the group have several forthcoming papers resulting from the studies listed. Other studies are on-going in 2025 but will undoubtedly lead to publications in well-ascribed academic journals.

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

Uurimisrühm keskendub kaasaegsetele poliitikaväljakutsetele ja uurib olulisi makro- ja mikromajanduslikke küsimusi. Uurimisvaldkondadeks on majanduskasvu dünaamika, rahandusteooria, finantsstabiilsus, finantsregulatsioon, avalikud rahandused, eelarve jätkusuutlikkus, ootuste kujunemine ja maksudest kõrvalehoidumine. Uurimistöö on enamasti empiiriline, kuid alati majandusteooriast lähtuv.

Rühmaliikmete akadeemiline uurimistöö on alati probleemipõhine ja suunatud poliitikakujundamisel ja hindamisel rakendatavusele. Enamik uurimisrühma liikmetest töötab ka Eesti Pangas ja osaleb selles rollis otsuste tegemisel ja poliitika kujundamisel. Uurimisrühma liikmed võtavad regulaarselt osa avalikest debattidest, kirjutades arvamusküsimusi Eesti ajalehtedes ja andes intervjuusid trüki- ja elektroonilisele meediale. Uurimisrühma juht osalenud majanduspoliitilistes aruteludes Eestis. Ta on avaldanud arvamusküsimusi autode maksustamise ja Eesti dividendide maksustamise süsteemi kohta. Lisaks on ta osalenud paneelides, kus arutleti maksupoliitika, ettevõtluse arendamise ja majanduskasvu teemadel, sealhulgas Välisinvestorite Nõukogu Eestis (<https://completeevents.ee/fice/>) ja Rootsi Kaubanduskoja Eestis korraldatud üritustel.

Inglise keeles

The research group focuses on contemporary policy challenges and investigate key macroeconomic and microeconomic issues. Areas of research include growth dynamics, monetary economics, financial stability, financial regulation, public finances, fiscal sustainability, expectations formation and tax evasion. The research is typically empirical but always grounded in economic theory.

The academic research by the group members is always problem oriented and with applicability in policymaking and evaluation. Most of the group members also work in Bank of Estonia and in that capacity participate in decision-making and formulation of policies. Members of the research group participate regularly in public debates by writing opinion pieces in Estonian newspapers and by being interviewed by the written and electronic press. For example, the head of the research group has participated in economic policy discussions in Estonia. He has published opinion pieces on taxation of cars and on the Estonia dividend taxation system. He has also participated in panels debating tax policy, business development and economic growth at Foreign Investors' Council in Estonia (<https://completeevents.ee/fice/>) and the Swedish Chamber of Commerce in Estonia.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

ENAMIKE UURIMISRÜHMA PROJEKTIDE PUHUL ON KAASATUD EESTI PANK, KUS KÕIK UURIMISRÜHMA LIIKMED TÖÖTAVAD KAS TÄISTÖÖAJAGA VÕI OSALISE TÖÖAJAGA. MITMED RÜHMA TOIMETISED ON ANTUD VÄLJA EESTI PANGA TOIMETISTE SEERIAS.

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostöök

UURIMISRÜHMAL ON KOMPETENTS EMPIIRILISE MAJANDUSANALÜÜSI ALAL, KASUTADES MAKROÖKONOOMILISI JA MIKROÖKONOOMILISI ANDMEID.

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Puudub.

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 4. Innovaatilised ettevõtted ja tulevikku vaatav riigivalitsemine
-

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCSi klassifikaatori alusel.

Frascati Manuali teadusvaldkonnad:

5.2 Majandusteadus ja ärimus

CERCSi teaduserialad:

S180 Majandus, ökonomeetrika, majandusteooria, majanduslikud süsteemid, majanduspoliitika

S183 Majandustsüklid

S196 Sotsiaalökonomika

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kollektsioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

Seisundi selgitus:

Uurimisrühmal on ligipääs mikroökonomika ja makroökonomika alastele andmebaasidele ja asjakohasele tarkvarale.

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal

Uurimisrühma liikmed kuuluvad paljudesse professionaalsetesse organisatsioonidesse, sealhulgas American Economic Association (AEA), Baltic Economic Association (BEA), European Association for Comparative Economic Studies (EACES), European Economic Association (EEA), International Network for Economic Research (INFER), International Association for Applied Econometrics (IAAE), and Society for the Study of Emerging Markets (ESEM). Uurimisrühma juht on Baltic Journal of Economics ajakirja kaastoimetaja ja mitme teise ajakirja toimetuskolleegiumis.

Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit Välispartnerid:

- Jaume I ülikool, Hispaania (Juan Carlos Cuestas)
- Läti Pank, Läti (Olegs Tcakevs)
- BI Norwegian Business School (Fabio Canova)

Eesti partnerid:

- Eesti Pank, Merike Kukk
- Eesti Pank, Martti Randveer
-

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

Rühma uurimusi on esitletud mitmetel Eesti Panga ja TalTechi avatud seminaridel. Uurimisrühma juht on avaldanud Eesti pressis mitmeid täispikki artikleid, kus ta on käsitlenud aktuaalseid Eesti majandusteemasid, tuginedes osaliselt uurimisrühma uurimustele.

Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal Riiklikud:

Ann Toiger sai Rein Otsasoni Fondi stipendiumit (mai 2024) ja Üliõpilaste teadustööde riiklik konkurss, Rahandusministeeriumi eripreemiat (dets. 2024).

Alice Mikk sai Albert Pulleritsu nimelise noore statistiku preemiat (okt. 2024), Eesti Panga teaduspreemiat (dets. 2024) ja Üliõpilaste teadustööde riiklik konkurss, Rahandusministeeriumi eripreemiat (dets. 2024).

Rahvusvahelised:

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes
Puuduvad.

[Uurimisrühma veebilehe aadress](#)

Eesti keeles

Inglise keeles

3 Rahandus ja digimajandus: finantskäitumine, turud ning konkurentsivõime

Uurimisrühma juht

Laivi Laidroo, kaasprofessor, laivi.laidroo@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Laivi Laidroo, Doktor, kaasprofessor
Kalle Ahi, Teadusmagister, lektor
Mari Avarmaa, Doktor, vanemlektor
Pavlo Illiashenko, Doktor, lektor
Karin Jõeveer, Doktor, dotsent
Kaido Kepp, Magister, lektor
Kristjan Liivamägi, Doktor, vanemlektor
Triinu Tapver, Doktor, vanemlektor
Tõnn Talpsepp, Doktor, kaasprofessor
Silvia Viidik, Magister, doktorant-nooremteadur

Võtmesõnad

Eesti keeles

FinTech; finantsvahendus; digitaalne majandus; finantsökonoomika; käitumuslik rahandus

Inglise keeles

FinTech; financial intermediation; digital economy; financial economics; behavioural finance

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Uurimisgrupi eesmärgiks on panustada kaasaegsesse akadeemilisse kirjandusse finantsökonoomika valdkonnas. Erilist tähelepanu pööratakse teemadele, mis seonduvad rahanduse digitaliseerumisega (näit. ühisrahastus, ICOd, krüptoraha, digitaalsed rahakotid, robotnõustamine), FinTech'ide ärimudelite ning ökosüsteemidega ning jätkusuutliku rahandusega. Uurimisgrupi teadustegevus on ühtlasi seotud struktuuriökonomika ning majandusliku arengu, innovatsiooni, tehnoloogilise muutuse ning kasvuga. Traditsioonilisi ning käitumusliku rahanduse teooriaid rakendatakse ettevõtte rahanduse, eraisikurahanduse, finantsturgude ning pangandusega seotud teemade uurimisel eesmärgiga mõista paremini indiviidide, ettevõtete ja finantsvahendajate käitumist ning nende vahelisi seoseid (peamiselt Euroopa kontekstis). Interdistsiplinaarset lähenemist rakendatakse uurimaks rahanduse rohepöörde ning digitaliseerumisega seotud ärilisi, seadusandlikke ning tehnoloogilisi aspekte ning nende majanduslikku mõju. Viimane on oluline määratlemaks tegureid, mis aitaksid parandada riikide majanduste konkurentsivõimet ja käekäiku läbi sobilike regulatiivsete meetmete rakendamise.

Rühma ülevaade inglise keeles

The research group seeks to contribute to the international academic literature that deals with contemporary topics in financial economics. Special attention is paid to the emerging topics related to digitalisation in finance (e.g., crowdfunding, ICOs, cryptocurrencies, digital wallets, robo-advisory) as well as to the business models and ecosystems of FinTechs and sustainable finance. The research is also linked to the fields of industrial organisation and economic development, innovation, technological change and growth. Traditional and behavioural finance theories are utilised to investigate topics related to corporate finance, household finance, financial markets, and banking with the aim of enhancing the understanding of the financial behaviour of individuals, firms and financial intermediaries, and the linkages between them (mainly in the European context). Interdisciplinary approach is used to address questions related to business, legal and technological aspects of digitalisation in finance and its economic impact for determining the factors needed for improving the competitiveness and performance of the national economies through the employment of suitable regulative measures

Viimaste aastate olulisemad projektid:

LMEAE22102 Rahatarkuse õpiväljundid vanuseastmete kaupa Rahandusministeeriumile 2022 - 2023 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/9dc02aee-961b-46cf-b22f-f70c0b21e59f>

RAM-KOS3 Finantspädevuste ja rahatarkuse arendamise kompetentsikeskus 2024 - 2027 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/ed152712-ee75-450a-97c8-6a3b6af6b453>

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Laidroo, Laivi; Küttim, Merle; Rumma, Kirsti; Siimann, Paavo; Avarmaa, Mari (2024). Mandatory annual report filings of private companies – why late or missing? *Baltic Journal of Management*, 19, 1, 123–144. DOI: 10.1108/BJM-11-2022-0431.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/eacce349-9b68-42ba-9b4c-be18bc04d7c1>

Jõeveer, K.; Kepp, K. (2023). What drives drivers? Switching, learning, and the impact of claims in car insurance. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, 103. DOI:

10.1016/j.socec.2023.101993. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/98053172-4a85-4842-ade1-70e169fc9a6>

Będowska-Sójka, Barbara; Kliber, Agata; Laidroo, Laivi (2023). Has the pandemic changed the relationships between fintechs and banks? *Operations Research and Decisions*, 33 (4), 15–33. DOI: 10.37190/ord230402. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/b4d02862-2311-4b20-9aeb-1cd9de457a19>

Tapver, T. (2023). Luck and skill in the performance of global equity funds in Central and Eastern Europe. *Managerial Finance*, 49 (4), 597–619. DOI: 10.1108/MF-01-2022-0051.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/27950f3f-b114-4317-953b-46a6d2aea466>

Illiashenko, Pavlo; Mykhailyshyna, Dariia (2023). Left-wing Economic Populism and Savings: How attitudes influence forward-looking financial behavior? *Eastern European Economics*, 61 (3), 238–269. DOI: 10.1080/00128775.2023.2198513.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/16343f1b-eedf-44f5-acf7-1372fbae4e09>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

2024. aastal keskendus grupp rohkem oma uurimistegevuse ümberkorraldamisele eraisikurahanduse suunas. Nende muudatuste kajastumine grupi publikatsioonides võtab aega. Mitmed artiklid on valmimisjärgus ja eeldatavasti avaldatakse need 2025. aastal.

Inglise keeles

In 2024 the group focused more on re-focusing its research activities more towards household finance. It will take a while for these changes to be reflected in the publication activity of the group. Several papers were in the pipeline and are expected to be published in 2025.

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

Uurimisgrupp uurib ettevõtte rahanduse, eraisikurahanduse, finantsturgude ning pangandusega seotud teemasid eesmärgiga mõista paremini individuide, ettevõtete ja finantsvahendajate käitumist ning nendevahelisi seoseid. Fookus on samuti kaasaegsetel teemadel, mis haakuvad finantstehnoloogia ning kestliku rahandusega.

Inglise keeles

The research group investigates topics related to corporate finance, household finance, financial markets, and banking with the aim of enhancing the understanding of the financial behaviour of individuals, firms and financial intermediaries, and the linkages between them. The focus is also on contemporary topics related to financial technology and sustainable finance.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

Algas koostöö rahandusministeeriumiga rahatarkuse teemalise kompetentsikeskuse loomiseks. Mari Avarmaa on seotud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi

telekomilahenduste projektis majandusliku tasuvuse selgitamisega.

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostöök

Kompetentsid traditsioonilise finantssektori (pangad, kindlustusettevõtted), finantstehnoloogia ettevõtete, ettevõtte rahanduse/ finantsjuhtimise kui ka eraisikurahanduse valdkonnas.

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Aitame leida lahendusi rahandusega seotud valdkondadega haakuvatele probleemidele, väljakutsetele nii ettevõtete tasandil kui ka avaliku sektori tasandil. Katame nii traditsioonilise finantssektori (pangad, kindlustusettevõtted), finantstehnoloogia ettevõtete, ettevõtte rahanduse/ finantsjuhtimise kui ka eraisikurahandusega seotud küsimusi.

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 4. Innovaatilised ettevõtted ja tulevikku vaatav riigivalitsemine
-

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuaali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCSi klassifikaatori alusel.

Frascati Manuaali teadusvaldkonnad:

5.2 Majandusteadus ja ärimus

CERCSi teaduserialad:

S181 Rahandus

S182 Finantsid ja kindlustus

S180 Majandus, ökonomeetrika, majandusteooria, majanduslikud süsteemid, majanduspoliitika

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kollektsioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

Seisundi selgitus:

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal

Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit
Välispartnerid:

- Aalto University School of Business, Department of Finance
- London School of Economics, Systemic Risk Centre
-

Eesti partnerid:

- FinanceEstonia
- Rahandusministeerium
- Eesti Pank

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

Artiklid Äripäevas, Eesti Ekspressis ja intervjuud. Regulaarsed kommentaarid ERRile ja Aktuaalsele Kaamerale.

Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal
Riiklikud:

Rahvusvahelised:

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes

Karin Jõeveer on Eesti Panga nõukogu liige ja Eelarvenõukogu liige, Mari Avarmaa on FinanceEstonia juhatuse liige.

Uurimisrühma veebilehe aadress

Eesti keeles

Inglise keeles

4 Inimkapital, vaimne tervis ja sotsiaalmajanduslik kaasatus jätkusuutliku arengu edutegurina

Uurimisrühma juht

Aaro Hazak, kaasprofessor tenuuris, aaro.hazak@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Liina Rebane, Magister, doktorant
Tairi Rõõm, Doktor, kaasatud professor
Aaro Hazak, Doktor, kaasprofessor tenuuris
Simona Ferraro, Doktor, vanemlektor
Heili Hein, Magister, doktorant-nooremteadur
Merike Kukk, Doktor, vanemteadur
Artjom Saia, Magister, doktorant
Helery Tasane, Magister, doktorant-nooremteadur
Leonardo Ivarola, Doktor, järeldoktor-teadur
Miina Hõbenael, Magister, doktorant-nooremteadur
Vladislav Fjodorov, Magister, doktorant-nooremteadur
Johanna Liuhanen, Doktor,

Võtmesõnad

Eesti keeles

Institutsioonid, jätkusuutlik majandusareng, efektiivsus, heaolu, inimkapital, inimekäitumine, vaimne tervis

Inglise keeles

Institutions, sustainable economic development, efficiency, wellbeing, human capital, individual behaviour, mental health

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Uurimisrühma fookuses on tervisega seonduvate, käitumuslike ja institutsionaalsete tegurite seosed erinevate majandusväljunditega, mis võivad mõjutada sotsiaalmajanduslikult jätkusuutlikku arengut. Eeskätt on teostatavate uuringute teemad seotud inimkapitali kasutamise tõhususe, sotsiaalmajandusliku kaasatuse ja ebavõrdsuse, vaimse tervise ja majanduslike väljundite seoste, kaasaegsete tehnoloogiate efektiivse rakendamise ning töökorralduse ja regulatsiooni küsimustega, sh kaasaegses interdistsiplinaarses käsitluses. Uuritud on ka kliimamuutusega seonduvaid jätkusuutliku arengu probleeme. Töö tulemused võimaldavad paremini mõista potentsiaalselt latentseid või alahinnatud tegureid, mis mõjutavad arengu ja heaolu dünaamikat ning inimkapitali ja kaasaegse tehnoloogia rakendamise efektiivsust majanduses.

Rühma ülevaade inglise keeles

The research group sought to investigate the links between health related, behavioural and institutional factors various and economic outcomes, which could

have implications for sustainable socio-economic development. In particular, the relationship between mental health and economic performance, human capital endowment, socio-economic inclusion and inequality, efficient implementation of modern technologies and work regulation/practices are in focus of the studies, particularly in an interdisciplinary context. Also, sustainable development problems related to climate change were studied. The results may cast light to some possibly latent or underestimated reasons for development and wellbeing issues and for inefficiencies in human capital and modern technology use in economies.

Viimaste aastate olulisemad projektid:

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Rebane, Liina; Kukk, Merike; Rõõm, Tairi (2024). Wealth disparities between elderly immigrants and natives: a study of Estonia and Latvia. *Baltic Journal of Economics*, 24 (2), 203–238. DOI: 10.1080/1406099X.2024.2395671. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/da24b89f-d8f2-473d-b338-58c12c8a8b93>

Kukk, Merike; Levenko, Natalia (2024). Interest rate spreads: Different stories for different types of loan. *Research in International Business and Finance*, 72 (A), 102524. DOI: 10.1016/j.ribaf.2024.102524. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/22141a77-7b12-449e-bd91-bfba23d6adbe>

Kukk, M.; Levenko, N. (2024). Measuring the effects of borrower-based policies on new housing loans. *Economic Analysis and Policy*, 82, 666–684. DOI: 10.1016/j.eap.2024.04.011. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/8c38eb1d-2dbb-4c6c-a4a9-ea0d7f359699>

Agasisti, Tommaso; Ferraro, Simona (2024). Measuring the efficiency of private schools: conceptual issues and empirical evidence. In: *Privatization in and of Education*. (61–84). Oxford University Press. DOI: 10.1093/oso/9780197673508.003.0004. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/7dd8015a-57f4-4b4a-8a30-d3e31e96db53>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

Teadustegevus koostöös majandus- ja psühhiaatriateadlastega Helsinki ja Aalto ülikoolidest Euroopa Komisjonilt teadusrahastuse eduloo tunnustuse saanud Horizon 2020 projekti Individual Behaviour and Economic Performance: Methodological Challenges and Institutional Context [<https://www.taltech.ee/en/ibep>] (IBEP, 2020-2023) jätkuna, juht Aaro Hazak; mitmed ilmunud teadusartiklid ja konverentsiettekanded ning töös olevad interdistsiplinaarsed uurimused rahvusvahelises koostöös ühiskondlikult olulistel teemadel; uurimisrühma noorliikme kaitstud doktoritöö (Artjom Saia, juhendajad Kadri Männasoo ja Aaro Hazak)

Inglise keeles

Research activities in cooperation with economics and psychiatry researchers from Helsinki and Aalto universities as continuation of the Horizon 2020 project Individual Behaviour and Economic Performance: Methodological Challenges and Institutional Context [<https://www.taltech.ee/en/ibep>] (IBEP, 2020-2023), coordinaator TalTech, project leader Aaro Hazak; recognised in 2024 as success story by the European Commission; several published papers, conference presentations and ongoing research in interdisciplinary and international cooperation on societally important topics; defended PhD thesis by a junior team member (Artjom Saia, supervisors Kadri Männasoo and Aaro Hazak)

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

Uurimisrühma fookuses on tervisega seonduvate, käitumuslike ja institutsionaalsete tegurite seosed erinevate majandusväljunditega, mis võivad mõjutada sotsiaalmajanduslikult jätkusuutlikku arengut. Eeskätt on teostatavate uuringute teemad seotud inimkapitali kasutamise tõhususe, sotsiaalmajandusliku kaasatuse ja ebavõrdsuse, vaimse tervise ja majanduslike väljundite seoste, kaasaegsete tehnoloogiate efektiivse rakendamise ning töökorralduse ja regulatsiooni küsimustega, sh kaasaegses interdistsiplinaarses käsitluses. Uuritud on ka kliimamuutusega seonduvaid jätkusuutliku arengu probleeme. Töö tulemused võimaldavad paremini mõista potentsiaalselt latentseid või alahinnatud tegureid, mis mõjutavad arengu ja heaolu dünaamikat ning inimkapitali ja kaasaegse tehnoloogia rakendamise efektiivsust majanduses.

Inglise keeles

The research group seeks to investigate the links between health related, behavioural and institutional factors and economic outcomes, which could have implications for sustainable socio-economic development. In particular, the relationship between mental health and economic performance, human capital endowment, socio-economic inclusion and inequality, efficient implementation of modern technologies and work regulation/practices are in focus of the studies, particularly in an interdisciplinary context. Also, sustainable development problems related to climate change have been studied. The results may cast light to some possibly latent or underestimated reasons for development and wellbeing issues and for inefficiencies in human capital and modern technology use in economies.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

Majandusanalüüs RITA rakenduslikus projektis Kliimamuutuste leevendamine läbi

CCS ja CCU tehnoloogiate

[<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/e1c3da3c-6f59-4923-88d2-a85deda10264>]

01.04.2019–31.03.2021

Rahastamine: 253 770 EUR

Vastutav täitja: Aaro Hazak

Number: RITA1/02-20-04

Rahastaja: Sihtasutus Eesti Teadusagentuur

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostöök

Mikrotasandi majandusanalüüs

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Interdistsiplinaarses/intersektoraalses koostöös suurtes rakendusteaduslikes projektides osalemine

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 4. Innovaatilised ettevõtted ja tulevikku vaatav riigivalitsemine
-

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuaali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCS klasifikaatori alusel.

Frascati Manuaali teadusvaldkonnad:

5.2 Majandusteadus ja ärimine

CERCSi teaduserialad:

S180 Majandus, ökonomeetrika, majandusteooria, majanduslikud süsteemid, majanduspoliitika

S184 Majanduslik planeerimine

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kolleksioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

Seisundi selgitus:

Uurimistöös kasutatakse unikaalseid ühendatud registri- jm andmestikke Eestist ja Soomest, milleks on olemas eetikakomitee kooskõlastused ja lepingud vastava taristu kasutamiseks

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal
Rahvusvahelise uurimisrühma koordineerimine koostöös Aalto ja Helsinki ülikoolide majandus- ja psühhiaatriateadlastega

Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit **Välispartnerid:**

- Helsingi Ülikool, Meditsiiniteaduskonna teadusuuringute keskus (Aaro Hazak, külalisteadlane, alates 2023)
- Aalto Ülikool, Sotsiaalteaduskonna TINT keskus (Aaro Hazak, külalisteadlane, alates 2024)
- Finnish Institute for Health and Welfare, THL (Aaro Hazak, külalisteadlane, alates 2021)

Eesti partnerid:

- Eesti Pank, majandusuuringute osakond, Tairi Rõõm ja Merike Kukk
- Statistikaamet
- Maksu- ja Tolliamet

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

Ettekanded mitmetel konverentsidel ja seminaridel välismaal ja Eestis.

Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal **Riiklikud:**

Merike Kukk ja Tairi Rõõm pälvisid 2024. Mihhail Bronšteini nimelise majandusteaduste preemia.

Liina Rebane oli 2024. aasta Rein Otsasoni fondi stipendiaat

Rahvusvahelised:

Euroopa Komisjoni poolt Horizon 2020 raames rahastatud projekti "Individual Behaviour and Economic Performance" (IBEP, juht Aaro Hazak) tunnustati Euroopa Komisjoni poolt teadusrahastuse eduloona (<https://cordis.europa.eu/project/id/952574>)

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes
Eesti Panga teaduspreemia komisjoni liikmed, Aaro Hazak ja Tairi Rõõm, alates 2018

Rein Otsasoni Fondi stipendiumikomisjoni liikmed, Aaro Hazak ja Tairi Rõõm, alates 2013

Tallinna Konverentsisaadik, Aaro Hazak, alates 2011

[Uurimisrühma veebilehe aadress](#)

Eesti keeles

Inglise keeles